

Conspicis illa,
Sponte relinque,
Chara licet sint,
Grataque nobis
Haec videantur:
Utilitas nam
Anteferatur
Tempore cuncto.
Si tibi vita
Anxia cutis,
Fortis in omni
Esto periclo,
Temporibus nam
Et sapiens nunc
Crimina mutat,
Ad bona vertit.
Tu cave credas
Si tua coniux
Saepe loquatur,
Multa loquendo
Et famulorum

Tacta recenset:
Invidiosa
Femina namque
Quosque maritus
Diligit, odit.
Dilige semper
Sic alios tu,
Ut tibi charus
Esto sodalis
Sic bonus esto
Semper amicis.
Ne tua facta
Damna sequantur
Tu cave famam
Dicere nulli
Incipiasne
Auctor haberi,
Namque tacere
Non nocet ulli:
Saepe nocebat
Esse locutum.

Rem tibi si quis
Polliceatur,
Non tibi certo
Polliciteris:
Rara fides nam
Gala lirrungua
Plurima dicet,
Narrat iniqua.
Si quis amicus
Laudibus ornet,
Tollat in alta
Sidera coeli:
Arbiter ipse
Esse memento,
Judicis aequi
Munere solus.
Fungitor ipse
Plus aliis tu,
Quam tibi de te
Credere noli.

L. D.

BÁRÓ JÓSIKA MIKLÓS LEVELEI A MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRÁBAN.

A Magyar Nemz. Múzeum könyvtárának irodalmi levélgyűjteményé báró Jósika Miklósnak összesen 11 levelét őrzi. Kettő ezek közül (1840. jun. 10., jun. 13.) Fáy Andrásához van intézve s mindkettő egy kölcsön-ügylet lebonyolításával foglalkozik. Életrajzi szempontból elég érdekesekek, a mennyiben közvetlen adatokat szolgáltatnak Jósika akkori anyagi kellemetlenségeinek ismeretéhez. Közlésükre azonban nincsen különösebb ok. Valamint nem e helyen közlendők azok a levelek sem, a melyek szorosán az emigráció politikai történetének okmánytárához tartoznak. Ilyenek többé-kevésbé a Pulszky Ferenczhez intézett három levél (1850. jul. 5., 1861. aug. 30., szept. 8.) és egy levél Egressy Gáborhoz 1861-ből. Marad öt levél, melyek közül kettőt már közzé tettem e folyóirat jelen évfolyamának 2. füzetében, hármat pedig most közlök. Mind a három a brüsszeli tartózkodás idejéből származik s mindenikből visszatükröződik az a belső meglegedettség, a mi a hontalanság szomorú éveiben szorgalmas költői és hazafias munkálkodás és boldog családi élet révén, ha későn is, osztályrészeül jutott Jósikának.

Jósika levelei — Egressy Gáborhoz.

I.

Brüsszel, nov. 28. 1859.

Tisztelt hontárs!

Szíves sorait vettem, s a levél kezdetére csak annyit mondok, hogy szomorú és nagyon szomorú volna, ha hazánk *első* színművésze érdemül tulajdoníthatná, ha hontársa őt valahova bevezeti. Azon idők is — gondolom — elmúltak, hol egy Egressy Gábort akárki valahonnan kinézhetne.

A mi a lapot illeti, melyet ön szerkesztend,¹ én ennek üdvös hatást jóslok, s csak azt kell sajnálnom, hogy *nem azon mértékben* járulhatok ahhoz, a melyben azt tenni szeretném. Elhiszi ön ugy-e, ha nem is esküszöm meg reá: hogy tele mind a két kezem munkával, s hogy teljes lehetetlen erőmet még jobban szétosztanom. Mindazáltal önnek tagadó választ nem tudnék adni s azért, ha nem is valami egészen lapjára számított munkát, mégis küldök valamit, de nem előbb december 15-ödikénél.

Ez egy épizód: kéziratban levő és most sajtó alá készülő legujabb történelmi regényemből: *A két barát*.

Ezen épizód némileg egészzet képez, s mivel abban *drámai* situációk vannak s a tárgy igen régényes, talán nem fog nagyon kirínni lapjából.²

Isten áldja önt, emlékezzék ön néha reánk a távolban

híve

Eszter sat. szerzője.

Mindenesetre jegyezzen fel előfizetői közé. Hová küldjem a pénzt? és mennyi az?

Talán később többet tehetek, ha kissé kevesebb dolgom lesz.

II.

Brüsszel, Dec. 18. 1859.
53. rue S. Alphonse.

Kedves pályatárs!

Ime az ígért mutatvány: nóm volt oly szíves azt lemásolni: sok dolgunk van, ez fejt meg a késedelmet.

Én e közleményért semmit, de önnek szívességétől mégis valamit kérek s ez az:

Hogy jegyezze fel nekem a most megjelenő politikai és szépirodalmi lapok és folyóiratok számát és címét: gondolom, hogy ezt minden posta hivatalnál megtalálja.

Ezenkívül nagyon, de nagyon lekötelez ön, ha nekem a nevesebb öreg és ifjú írók neveit megküldi.

¹ Magyar Színházi Lap, 1860.

² Megjelent az 1. számban.

Tizet szólítottam fel, egyik sem tette, azért írok Egressy Gábornak, mert tudom, hogy megteszi.¹

Nómet a legolvasottabb francia folyóiratok egyikének szerkesztője megkérte, hogy lapjában a magyar irodalom jelen helyzetét ismeresse meg.

Ez fejtí meg kérésemet. Nőm tökéletesen ír francziául, s így legalább a külföld tudná, hogy nem vagyunk oly mamuthok, minőknek az a vén fogatlan Allgemeine s a már penésznek indult német poeta, b. Szedlitz persze névtelenül fest minket.²

Áldja Isten

híve

J.

Jósika levele — Répássy Jánoshoz.³

Brüsszel, Jun. 21, 1858.

Kedves tisztelt uram!

Önnek nagybecsű sorait ma vettem s' miként láthatja egy napot sem akartam válaszzal késni, csak azt kell sajnálnom, hogy a válasz aligha oly kielégítő leend: mint azt óhajtanám.

Csekély öszveggel hagytam el 49-ben hazámat, a greini tetőn négy haramia támadott meg, s' miután esernyőmnél egyéb fegyverem nem volt, ki is raboltak. 50 cs. aranyat tudtam lélekjelenlétem által megmenteni; evvel indultam a világba. Ha most egyszerűen ugyan, de becsületesen el tudok élni, ezt valóban óriási szorgalmamnak és áldott nőm életrealóságának köszönhetem.

Minden a mivel bírtam, gyermekeimé, nekem tollamon s' munkabíráson kívül semmim sincsen. Az otthoni törvényeket és viszonyokat nem ismerem, a multra örök fátyolt vontam, s' gondolom 23 éves koromnak egy meggondolatlan lépéseért — (minden tekintetben szerencsétlen 1-ső házasságomat értem) — az elégnél is inkább és keservesebben bűnhődtem. Illő tehát és igazságos, hogy a 60 évet meghaladott fáradt vándor megpihenjen s' a bajt, gondot, vesződséget azokra bízza, kiké az ifjuság, a birtok, s' a remények zöld országa.

Fiaim mind nagykorúak, otthon vannak, saját ügyeikről van szó, egyenek ők a magok szájával.

Azért nem tudok most is egyebet tenni, minthogy önnek nagybecsű tanácsait és figyelmeztetéseit — in natura — megküldjem fiaimnak a mi meg is fog még ma történni.

¹ Egressy Gábor bizonyára teljesítette a kérést. Iratai közt van egy plajbászszal írott jegyzék a hazai hírlapokról s a magyar írókról. Kétségtelenül a J. számára készült.

² Nincs adatunk, hogy ez a dolgozat elkészült-e s megjelent-e valahol. Hogy Jósika neje élénken foglalkozott az akkori magyar irodalommal, mutatja a Nemz. Múzeum könyvtárában őrzött az on levele is (1857. jan. 24-én), melyben Pfeiffer könyvkiadót kéri, hogy a kiadásában megjelenő bibliografiai jegyzékeket pontosan küldje meg neki.

³ R. J. a Jósika-család ügyvédje volt.

Ki többire nőmmel együtt — ki szíves megemlékezését hálás köszönettel fogadta — jó indulatába zárt

igaz szíves tisztelettel maradtam

tisztelő szolgálja

J.

Közli: ESZTEGÁR LÁSZLÓ DR.

SAPHIR LEVELE KISFALUDY KÁROLYHOZ.

A Magyar Nemz. Muzeum könyvtárának irodalmi levélgyűjteményéből közlöm e levelet, a mely tartalmánál fogva összefüggésben áll Kisfaludy Károlynak Gaál Györgyhöz 1822. máj. 18-ikán írt levelével. Kisfaludy Károly Minden Munkái (Budapest, 1893.) VI. k. 368 l.)

Édes kedves Barátom!

Én Bétsbe voltam! Zu deutsch: ich war in Wien! und habe mich wacker unter den ersten Gestirnen der Litteratur herumgetrieben! Nun alle Dichter und Schriftlinge saufen gerne! das ist das Resultat meiner Bekanntschaften. Bei M. von Gaal haben wir lange u[nd] vertraulich über Ihnen und Ihre trefliche Muse gesprochen. Er hat Ihren Simon Kemény in einem auswärtigen Almanach abdrucken lassen, in welchem weiss ich nicht mehr. Ihre Aurora ist in Gesellschaften von mir und in den »Jahrbüchern der Litteratur« von einem Unbekannten aufs vortheilhafteste besprochen worden. Obgleich sie in Wien blos »*transeat*« ist. M. Gaal wundert sich, dass man seine Märchen der Magyaren noch nicht ins ungarische übersetzt hat! Ich habe mit einem gebildeten und hübschen Weibchen gesprochen das bei Ihren Tartaren in der Szene der Emelka bedeutende Thränen vergoss! Dem Herrn Gaal ist sein Reimbuch verbothen worden! ich bin fast ganz damnatur!

Sagen Sie mir doch etwas über das Döbrentei sein Werk, aber etwas ausführliches. Auch halten Sie mir lieber Freund ja Wort wegen der Totalübersicht der ungarischen Litteratur.

Leben Sie wohl u. schreiben Sie ja bald Ihrem Verehrer und Freund Moor, den 27. April 1822.

M. G. Saphir.

Közli: ESZTEGÁR LÁSZLÓ DR.